ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

της 14 Ιουλίου 1998 *

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1997 [1], που ακύρωσε την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Μαΐου και την επιβεβαιωτική απόφαση της 9ης Αυγούστου 1995, με τις οποίες είχε χαρακτηρισθεί παράτυπη η απουσία μιας ημέρας της Gaspari, υπαλλήλου του οργάνου, και αφαιρέθηκε μία ημέρα από την ετήσια άδειά της.

Το ιστορικό της διαφοράς

2. Τα πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν με την πρωτόδικη απόφαση είναι, συνοπτικώς, τα ακόλουθα:

— Στις 3 Μαΐου 1995, η Gaspari κατέθεσε στις διοικητικές υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ένα ιατρικό πιστοποιητικό που την έκρινε ανίκανη προς εργασία για το διάστημα από την Τετάρτη 3 Μαΐου μέχρι την Παρασκευή 5 Μαΐου 1995.

— Την Πέμπτη, 4 Μαΐου 1995, ο ιατρός-ελεγκτής του Κοινοβουλίου μετέβη στην κατοικία της Gaspari για να την εξετάσει και την πληροφόρησε ότι την κρίνει ικανή να επιστρέψει στην εργασία της από την επομένη, Παρασκευή 5 Μαΐου 1995.

— Η Gaspari επέστρεψε στην εργασία της τη Δευτέρα, 8 Μαΐου 1995. Την ίδια ημέρα απηύθυνε σημείωμα στη διεύθυνση προσωπικού και διαμαρτυρήθηκε για τη συμπεριφορά του ιατρού-ελεγκτή απέναντί της.

— Στις 22 Μαΐου 1995, το τμήμα προσωπικού πληροφόρησε τη Gaspari ότι θεωρεί παράτυπη την απουσία της και, κατ' εφαρμογή του άρθρου 60 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), η ημέρα απουσίας θα αφαιρεθεί από την ετήσια άδειά της. Το εν λόγω τμήμα επιβεβαίωσε την απόφαση αυτή στις 9ης Αυγούστου 1995.

— Στις 21 Αυγούστου 1995, η Gaspari υπέβαλε διοικητική ένσταση (με χρονολογία 11 Αυγούστου) κατά της αποφάσεως της 22ας Μαΐου 1995 και επισήμανε ότι περιορίστηκε να ακολουθήσει τις συστάσεις του θεράποντος ιατρού της, ότι οι

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

1 — Υπόθεση T-36/96, Gaspari κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-595).

παρατηρήσεις του ιατρού-ελεγκτή ήταν αβάσιμες και ότι ο εν λόγω ιατρός είχε χρησιμοποιήσει «μεροληπτικές» μεθόδους.

— Στις 13 Δεκεμβρίου 1995 το Κοινοβούλιο απέρριψε την διοικητική ένσταση.

Το σκεπτικό της πρωτόδικης απόφασης

3. Από τους τρεις λόγους ακυρώσεως που είχε προβάλει η Gaspari κατά της διοικητικής αποφάσεως (έλλειψη αιτιολογίας, παράβαση του άρθρου 59 του ΚΥΚ και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως), το Πρωτοδικείο εξέτασε μόνο τον πρώτο διότι έκρινε ότι αυτό αρκούσε για να δεχθεί την προσφυγή.

4. Αφού παρατήρησε ότι η προσβαλλομένη πράξη δεν είναι κατά κυριολεξία η έκθεση του ιατρού-ελεγκτή αλλά η διοικητική απόφαση με την οποία θεωρήθηκε παράτυπη η απουσία, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι, στην πραγματικότητα, η έκθεση του ιατρού-ελεγκτή αποτελούσε τη μοναδική βάση της αποφάσεως αυτής.

5. Κατά την κρίση του Πρωτοδικείου, αυτό είχε ως λογική συνέπεια ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος πρέπει, αν το ζητήσει, «να έχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση της εκθέσεως του ιατρού-ελεγκτή», για να είναι σε θέση να γνωρίζει την αιτιολογία της αποφάσεως και να εκτιμήσει το βάσιμο αυτής.

6. Δεδομένου ότι η έκθεση δεν κοινοποιήθηκε ούτε στην υπάλληλο ούτε στον θεράποντα ιατρό της, η αιτιολογία της αποφάσεως περιορίστηκε εν προκειμένω σε απλή αναφορά στη γνωμάτευση του ιατρού-ελεγκτή, ο οποίος έκρινε ότι η ενδιαφερομένη όφειλε να επανέλθει στην εργασία της την Παρασκευή, 6 Μαΐου. Κατά το Πρωτοδικείο, η αιτιολογία αυτή είναι καθαρά τυπική και κατά συνέπεια ανεπαρκής για να δώσει τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να εκτιμήσει αν ήταν βάσιμη.

7. Το Πρωτοδικείο προσθέτει ότι συντρέχει επιπλέον προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας: δεδομένου ότι δεν της κοινοποιήθηκαν τα πορίσματα της ιατρικής εξετάσεως, η Gaspari δεν είχε τη δυνατότητα ούτε να διατυπώσει την άποψή της επ' αυτών ούτε να τα αμφισβητήσει με κάποια πιθανότητα επιτυχίας. Όμως η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας απαιτεί να έχει τη δυνατότητα ο ενδιαφερόμενος να διατυπώσει την άποψή του επί της εκθέσεως του ιατρού-ελεγκτή στο σύνολό της.

Οι λόγοι αναιρέσεως

8. Με την αίτηση αναιρέσεως το Κοινοβούλιο προβάλλει τους ακόλουθους τέσσερις λόγους αναιρέσεως [2]:

α) Το Πρωτοδικείο όφειλε να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή της Gaspari βάσει του άρθρου 179 της Συνθήκης ΕΚ διότι οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα με την προσφυγή δεν είχαν προβληθεί με τη διοικητική ένσταση.

β) Το Πρωτοδικείο έσφαλε κρίνοντας ότι η προσβαλλομένη πράξη ήταν αναιτιολόγητη ή έφερε ελλιπή αιτιολογία. Ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος είναι αυτός που οφείλει να αποδείξει ότι η γνωμάτευση του ιατρού-ελεγκτή ήταν αβάσιμη. Διαφορετικά δεν θα είχε νόημα το σύστημα που προβλέπει το άρθρο 59, παράγραφος 1, του ΚΥΚ.

γ) Το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, εξετάζοντας τη φερομένη προσβολή του δικαιώματος άμυνας, ενώ η προσφεύγουσα προέβαλε τον λόγο αυτό για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως.

δ) Εν πάση περιπτώσει, δεν υπήρξε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας· επομένως το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη ακυρώνοντας γι' αυτόν τον λόγο τις προσβαλλόμενες διοικητικές πράξεις.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

9. Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει, πρώτον, ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να απορρίψει την προσφυγή της Gaspari ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι στηρίχθηκε σε λόγους διαφορετικούς από αυτούς που είχαν προβληθεί με τη διοικητική ένσταση.

10. Το επιχείρημα αυτό είναι πρωτοφανές, σ' αυτό το στάδιο της δίκης, αν λάβουμε υπόψη ότι δεν προβλήθηκε πρωτοδίκως, με το υπόμνημα αντικρούσεως. Αν το Κοινοβούλιο θεωρούσε ότι η προσφυγή ήταν απαράδεκτη έπρεπε λογικά να αναπτύξει τα κατάλληλα επιχειρήματα κατά την κατάλληλη στάση της δίκης και δη ενώπιον του δικαστηρίου που θα αποφαινόταν επί της προσφυγής. Με μια απλή ανάγνωση του υπομνήματος αντικρούσεως του Κοινοβουλίου διαπιστώνεται, αντιθέτως, ότι το όργανο αυτό προβάλλει επιχειρήματα όσον

2 — Στην πραγματικότητα οι σχετικοί τίτλοι του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως αναφέρονται μόνο σε τρεις λόγους, δηλαδή απαράδεκτο της προσφυγής, υποχρέωση αιτιολογίας και αυτεπάγγελτη εξέταση από το Πρωτοδικείο ενός νέου λόγου. Ωστόσο, εξετάζοντας τον τελευταίο αυτό λόγο, το Κοινοβούλιο μετέρχεται διπλή επιχειρηματολογία, διαδικαστική και ουσιαστική, την οποία κρίνω σκόπιμο να εξετάσω χωριστά. Καίτοι θα μπορούσα να αναφερθώ στο πρώτο και στο δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, προτίμησα, για λόγους σαφήνειας, να κάνω λόγο για δύο αυτοτελείς λόγους αναιρέσεως.

αφορά την αιτιολογία των αποφάσεων και τη φερομένη πλάνη εκτιμήσεως αλλά δεν αναπτύσσει κανένα επιχείρημα περί απαραδέκτου της προσφυγής της Gaspari. Με το υπόμνημα αντικρούσεώς του το Κοινοβούλιο ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής για ουσιαστικούς λόγους και δεν υποστήριξε καθόλου ότι αυτή ήταν απαράδεκτη.

11. Κατά τα λοιπά τίποτε δεν εμποδίζει τον προσφεύγοντα να προβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου νομικά επιχειρήματα που δεν είχε προβάλει με τη διοικητική ένσταση. Η συμφωνία μεταξύ διοικητικής ενστάσεως και προσφυγής στην οποία αναφέρεται ενίοτε το Δικαστήριο [3], απαιτεί ο ενδιαφερόμενος να διατυπώνει τα ίδια αιτήματα και στη μία και στην άλλη, το δε αντικείμενο να έχει οριοθετηθεί ήδη με την ένσταση προκειμένου να παραμείνει το αυτό. Η απαίτηση όμως αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί τόσο αυστηρά ώστε να μην επιτρέπει στον προσφεύγοντα να προβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου νέα επιχειρήματα (ή αποδεικτικά στοιχεία), διαφορετικά αυτών που προέβαλε με τη διοικητική ένσταση. Η υποχρεωτική παρέμβαση δικηγόρου στις υπαλληλικές προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου με μόνο σκοπό την επανάληψη επιχειρημάτων που οι προσφεύγοντες έχουν ήδη προβάλει, χωρίς την παρέμβαση δικηγόρου, με διοιητική ένσταση δεν θα είχε νόημα.

12. Εν προκειμένω το αίτημα (η ακύρωση των αποφάσεων), η αιτία του (η φερομένη παράτυπη συμπεριφορά του καθού οργάνου), και μάλιστα ορισμένα από τα προβαλλόμενα νομικά επιχειρήματα διατυπώθηκαν και με την ένσταση και με την προσφυγή. Το γεγονός ότι η προσφυγή περιλαμβάνει πρόσθετα επιχειρήματα ή περιβάλλει με νομικό ένδυμα τα προηγουμένως αναπτυχθέντα δεν νομίζω ότι μπορεί να επιφέρει το απαράδεκτο της προσφυγής.

13. Τέλος, η νομολογία του Δικαστηρίου επιτρέπει την εξέταση λόγων ακυρώσεων δημοσίας τάξεως που στηρίζονται σε ελάττωμα της προσβαλλομένης πράξεως (ιδίως έλλειψη αιτιολογίας ή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας) σε κάθε στάση της δίκης και ο προσφεύγων δεν μπορεί να στερηθεί τη δυνατότητα να προβάλει τέτοιους λόγους με μόνη αιτιολογία ότι δεν τους προέβαλε με τη διοικητική ένσταση) [4].

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

14. Το ζήτημα που εγείρει ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αφορά την υποχρέωση αιτιολογήσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων. Όπως προανέφερα, οι αποφάσεις αυτές περιέχουν μια απλή αναφορά στη γνωμάτευση του ιατρού-ελεγκτή την οποία όμως δεν παραθέτουν.

15. Ο λόγος αυτός πρέπει να εξετασθεί με αφετηρία το εξής ζήτημα αρχής: οφείλει ένα κοινοτικό όργανο να περιλάβει στην αιτιολογία αποφάσεων όπως οι επίδικες το κείμενο της εκθέσεως που συνέταξε ο ιατρός-ελεγκτής μετά την πραγματοποιηθείσα στην κατοικία του υπαλλήλου εξέταση; Αν δεν

3 — Για παραπομπές στη σχετική νομολογία βλ. σκέψη 9 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 29ης Μαρτίου 1990, T-57/89, Αλεξανδράκης κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. II-143).

4 — Απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1997, C-166/95 P, Επιτροπή κατά Daffix (Συλλογή 1997, σ. I-983, σκέψεις 24 και 25).

οφείλει, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι αποφάσεις αυτές δεν φέρουν την αιτιολογία που απαιτείται για τέτοιου είδους διοικητικές πράξεις;

16. Νομίζω ότι η απόφαση με την οποία κρίνεται αδικαιολόγητη η απουσία ενός υπαλλήλου πρέπει, χωρίς αμφιβολία, να παραθέτει τους λόγους που υπαγόρευσαν το οικείο όργανο να λάβει τέτοια απόφαση: αν πρόκειται για απουσίες μεταγενέστερες της ιατρικής εξετάσεως ελέγχου και αποδεικνύεται — πράγμα που επιβεβαιώνει ο ενδιαφερόμενος — ότι, κατά την εξέταση, ο ιατρός συνέστησε αυτοπροσώπως στον υπάλληλο να επανέλθει στην εργασία του χωρίς ο τελευταίος να υπακούσει, η απόφαση που εκθέτει αυτά τα περιστατικά και αναφέρει ότι έχουν εφαρμογή τα άρθρα 59 και 60 του ΚΥΚ αιτιολογείται επαρκώς.

17. Έχω τη γνώμη ότι δεν απαιτείται τέτοιου είδους αποφάσεις να περιέχουν επιπλέον ολόκληρο το κείμενο της εκθέσεως που διαβιβάζει στο οικείο όργανο ο ιατρός-ελεγκτής, ή τις κλινικές αξιολογήσεις που είτε περιέχονται σ' αυτό είτε, ενδεχομένως θα μπορούσε να διατυπώσει ο εν λόγω ιατρός.

18. Μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί ότι το ιατρικό απόρρητο απαγορεύει στον ιατρό-ελεγκτή να κοινοποιήσει στο οικείο όργανο τις τεχνικές αξιολογήσεις του σχετικά με τον ασθενή [5]. Στις περιπτώσεις αυτές αρκεί η γνωμάτευση του ιατρού να περιέχει μια τελική εκτίμηση ως προς το βάσιμο της επανόδου του υπαλλήλου στην εργασία του. Αυτό ακριβώς το τελικό συμπέρασμα (και όχι τα κλινικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται) αποτελεί την αιτιολογία της διοικητικής πράξεως. Πράγματι και προκειμένου να διατηρηθεί η αναγκαία συμμετρία με την αντίστροφη κατάσταση, δεν είναι υποχρεωτικό να διατυπώνει ο θεράπων ιατρός στο ιατρικό πιστοποιητικό με το οποίο χορηγεί αναρρωτική άδεια στον υπάλληλο αναλυτικές τεχνικές εκτιμήσεις σχετικά με την κατάσταση της υγείας του.

19. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι η υποχρέωση του ιατρικού απορρήτου δεν έχει τέτοια έκταση και ότι ο ιατρός-ελεγκτής μπορεί να διαβιβάσει στο οικείο όργανο το σύνολο των εκτιμήσεών του, και πάλι το όργανο δεν υποχρεούται να τις ενσωματώσει στην απόφαση με την οποία κρίνει αδικαιολόγητη την απουσία του υπαλλήλου, αλλ' αρκεί να παραπέμψει στη γνωμάτευση του ιατρού. Με τις επιφυλάξεις που θα εκθέσω κατωτέρω, η ολιγόλογη αυτή αιτιολογία μπορεί να είναι έγκυρη κατά την έννοια ότι αρκεί να αιτιολογήσει τη διοικητική πράξη χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα να αναπτυχθεί εκ των υστέρων αν υπάρξει διαφωνία.

20. Νομίζω ότι το τελευταίο αυτό σημείο συνιστά την ουσία της διαφοράς. Το όργανο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος μπορεί να μην περιλάβει στην αρχική απόφασή του το περιεχόμενο της εκθέσεως του ιατρού-ελεγκτή πλην όμως δεν μπορεί να αρνηθεί να το ζητήσει και να το διαβιβάσει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο [6], αν ο τελευταίος

5 — Κατά το άρθρο 86 του κώδικα δεοντολογίας του Σώματος των ιατρών του Λουξεμβούργου που επισυνάπτεται ως παράρτημα ΙΙΙ στην αίτηση αναιρέσως, ο ιατρός στον οποίο είχε ανατεθεί ο έλεγχος δεσμεύεται από το επαγγελματικό απόρρητο έναντι της διοικήσεως ή του αναθέτοντος φορέα στους οποίους δεν μπορεί ούτε οφείλει να παράσχει παρά μόνο τα συμπεράσματά του στο διοικητικό επίπεδο χωρίς να αναφέρει τους ιατρικής φύσεως λόγους στους οποίους στηρίζονται αυτά.

6 — Μνημονεύοντας την υποχρέωση του οργάνου, καθ' εαυτήν, δεν δίγω το ζήτημα ποια από τις εσωτερικές υπηρεσίες του οφείλει να διαβιβάσει την έκθεση στον υπάλληλο. Κατά τη συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου το Κοινοβούλιο έθεσε το ζήτημα αυτό (που είναι τελείως δευτερεύον κατά την άποψή μου).

το ζητεί είτε για να λάβει γνώση είτε για να προσβάλει τη διοικητική πράξη που εξέδωσε το όργανο βάσει της ιατρικής γνωματεύσεως.

21. Αυτή η πτυχή του ζητήματος δεν αφορά πάντως την υποχρέωση αιτιολογήσεως της διοικητικής πράξεως αλλά μια μεταγενέστερη φάση της πορείας της, δηλαδή την ενδεχόμενη διά της διοικητικής ή της δικαστικής οδού προσβολή της. Αν ληφθεί υπόψη ο κατ' εξοχήν τεχνικός χαρακτήρας των εκτιμήσεων του ιατρού-ελεγκτή, η έκθεσή του αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο που ενδεχομένως μπορεί να αντιπαραβληθεί με άλλα παρόμοια αποδεικτικά στοιχεία ή να αποτελέσει αντικείμενο πραγματογνωμοσύνης κατ' αντιδικία στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της διοικητικής πράξεως.

22. Θεωρώ απαραίτητο να επιμείνω σ' αυτό το σημείο: για να αιτιολογήσει την πράξη με την οποία έκρινε παράτυπη την απουσία της υπαλλήλου, το όργανο αρκούσε να αναφερθεί στα αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά (την εξέταση από τον ιατρό, τη ρητή σύστασή του προς την ενδιαφερομένη στην εργασία της, την κατοπινή συμπεριφορά της τελευταίας) και στις εφαρμοστέες διατάξεις του ΚΥΚ, στις οποίες στηρίζεται η απόφαση. Η διαφωνία της Gaspari με την απόφαση αυτή, που στηρίζεται στην αρνητική εκτίμησή της όσον αφορά τα πορίσματα του ιατρού, υπαγορεύει ότι, στο πλαίσιο της διοικητικής ενστάσεως (και κατά μείζονα λόγο στο πλαίσιο της ένδικης προσφυγής), η Gaspari πρέπει να έχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση, αν το ζητήσει, της ιατρικής εκθέσεως που την αφορά. Πρόκειται όμως για δύο διαφορετικά χρονικά σημεία που δεν πρέπει να συγχέονται.

23. Η απόρριψη του αιτήματος αυτού από το όργανο δεν συνιστά παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως αλλά ενδεχομένως προσβολή του δικαιώματος του υπαλλήλου να αντιδράσει με πλήρη γνώση των περιστάσεων και επί ίσοις όροις, κατά μιας διοικητικής πράξεως που θίγει τα συμφέροντά του. Συναφώς, πρέπει να εξετασθούν οι κρίσεις που διατύπωσε το Πρωτοδικείο με την προσβαλλομένη απόφαση σχετικά με τα δικαιώματα άμυνας και στις οποίες αναφέρονται ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως.

24. Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός πρέπει να γίνει δεκτός διότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας ότι οι προσβαλλόμενες διοικητικές πράξεις δεν έφεραν επαρκή αιτιολογία.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

25. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως [7] το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του, κατά το οποίο απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης εκτός αν αυτοί στηρίζονται σε νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

26. Οι εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου υποστηρίζουν ότι η προσφεύγουσα προέβαλε ως

7 — Βλ. την υποσημείωση 2 σχετικά με τη διάρθρωση της αιτήσεως αναιρέσεως του Κοινοβουλίου.

λόγο ακυρώσεως την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως και δεν τον είχε μνημονεύσει με την προηγουμένη διοικητική ένσταση. Κατά συνέπεια το Πρωτοδικείο δεν έπρεπε να τον εξετάσει. Κατά μείζονα λόγο δεν έπρεπε να τον εξετάσει αυτεπαγγέλτως.

27. Όσον αφορά τις ενδεχόμενες διαφορές ως προς το περιεχόμενο μεταξύ της ενστάσεως και της προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, παραπέμπω στις παρατηρήσεις μου σχετικά με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως. Επαναλαμβάνω ότι δεν θεωρώ επιλήψιμο να προβάλει η ένδικη προσφυγή πρόσθετα νομικά επιχειρήματα πέραν αυτών που είχαν προβληθεί κατά τη διοικητική διαδικασία, εφόσον δεν μεταβάλλεται ούτε το αίτημα της προσφυγής ούτε η αιτία στην οποία στηρίζεται αυτό. Εν πάση περιπτώσει, όταν μάλιστα πρόκειται για λόγους ακυρώσεως δημοσίας τάξεως, η προβολή τους σε μεταγενέστερο στάδιο είναι πάντα δυνατή.

28. Όσον αφορά τη στρέβλωση που φέρεται ότι σημειώθηκε κατά τη διαδικασία, δεν νομίζω ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 48 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και τούτο για δύο λόγους:

α) αφενός, δεν απαιτείται να εξετασθεί μέχρι ποιου σημείου το Πρωτοδικείο μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως ορισμένα ελαττώματα κοινοτικής πράξεως που συνιστούν προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων· εν προκειμένω, όπως ρητά αναγνωρίζει το Κοινοβούλιο, η προσφεύγουσα προέβαλε ως λόγο ακυρώσεως την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας [8].

β) αφετέρου, ο τίτλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως της προσφυγής αναφερόταν μεν μόνο στην αιτιολογία της πράξεως πλην όμως είναι βέβαιο ότι το περιεχόμενό του υπογράμμιζε την αδυναμία της υπαλλήλου να εξετάσει και να αμφισβητήσει κατ' ουσίαν την προσβαλλομένη απόφαση· αυτό όμως είναι ένα επιχείρημα που αφορά τα δικαιώματα άμυνας.

29. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν παραβίασε κανένα κανόνα δικαίου αποφαινόμενο, με την απόφασή του, επί ενός νομικού επιχειρήματος που προέβαλε η προσφεύγουσα κατά την ενώπιόν του διαδικασία.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

30. Αφού υποστήριξαν ότι το αναφερόμενο στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας επιχείρημα έπρεπε να κριθεί απαράδεκτο με την προσβαλλομένη απόφαση, οι εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου υποστηρίζουν ότι ουδέποτε στοιχειοθετήθηκε τέτοια προσβολή.

8 — Παράγραφος 50 της αιτήσεως αναιρέσεως: «(...) Η εισαγωγή από το Πρωτοδικείο αυτού του νέου επιχειρήματος (...) που η αναιρεσίβλητη προέβαλε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως (...)».

31. Η ανάλυση αυτού του λόγου απαιτεί προηγουμένως μια διευκρίνιση: πρέπει να ερευνηθεί αν το Κοινοβούλιο αρνήθηκε πράγματι να διαβιβάσει στην προσφεύγουσα την ιατρική γνωμάτευση. Πρόκειται για περιστατικό σχετικά με το οποίο η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει κανένα στοιχείο υπό τον τίτλο «ιστορικό της διαφοράς» και το οποίο δεν θίγει ούτε στα κεφάλαια «διοικητική διαδικασία» ή «ένδικη διαδικασία». Στη συνέχεια πάντως, στο σκεπτικό, το Πρωτοδικείο παρατηρεί δύο φορές ότι η προσφεύγουσα ζήτησε να της κοινοποιηθεί η ιατρική έκθεση με τη διοιητική ένσταση (σκέψεις 30 και 31).

32. Η ένσταση αυτή ήταν πολύ λακωνική και περιείχε μόνο δύο επιχειρήματα: «1) απλώς ακολούθησα κατά γράμμα αυτό που μου συνέστησε ως αναγκαίο ο ιατρός μου, δηλαδή παύση της εργασίας επί τριήμερο· 2) οι παρατηρήσεις του ιατρού-ελεγκτή (που ο ιατρός μου πολύ θα ήθελε να μάθει) ήταν οπωσδήποτε αβάσιμες διότι ήταν η πρώτη φορά που με εξήτασε και δεν του ήταν άγνωστες αυτές οι μεροληπτικές μέθοδοι, όπως αποδεικνύει το συνημμένο σημείωμα της επιτροπής προσωπικού, της 30ής Μαΐου 1995».

33. Από την πλευρά του το Κοινοβούλιο επαναλαμβάνει ότι η προσφεύγουσα αναγνώρισε κατά τη συζήτηση ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι ουδέποτε είχε ζητήσει να λάβει γνώση της εκθέσεως του ιατρού-ελεγκτή.

34. Δεδομένου ότι επί των πραγματικών περιστατικών κρίνει το Πρωτοδικείο και η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι το κατάλληλο πλαίσιο για την επαλήθευσή τους και δεδομένου, επιπλέον, ότι οι εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου δεν επικαλέστηκαν κάποια αλλοίωση αποδεικτικού στοιχείου απευθείας συναγόμενη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Gaspari ζήτησε με τη διοικητική ένσταση να της κοινοποιηθεί η ιατρική έκθεση. Επηρεάζει η σιωπή που τήρησε το καθού όργανο απέναντι σ' αυτό το αίτημα αναδρομικά το κύρος των προγενεστέρων της ενστάσεως αποφάσεων;

35. Κατά τη γνώμη μου η απάντηση πρέπει να είναι αρνητική: όπως προανέφερα, οι αποφάσεις που αποτέλεσαν το αντικείμενο της διοικητικής ενστάσεως εξήγησαν επαρκώς στον αποδέκτη τους τους λόγους για τους οποίους η διοίκηση έκρινε παράτυπη την απουσία της. Εξάλλου, η Gaspari αναγνωρίζει ότι ο ιατρός-ελεγκτής που την εξέτασε της έδωσε την εντολή να επανέλθει στην εργασία της την επομένη, εντολή που εξηγείται, όπως είναι προφανές, από το γεγονός ότι ο ιατρός-ελεγκτής την έκρινε κατάλληλη προς τούτο. Αν η υπάλληλος ήθελε να λάβει την αναλυτική ιατρική έκθεση (π.χ. για να τη διαβιβάσει τον θεράποντα ιατρό της), μπορούσε να το ζητήσει οποτεδήποτε πριν από την υποβολή της ενστάσεως προκειμένου να τεκμηριώσει ακριβέστερα την ένσταση.

36. Εν πάση περιπτώσει η (σιωπηρή) άρνηση του Κοινοβουλίου να κοινοποιήσει στην υπάλληλο την ιατρική έκθεση που είχε ζητήσει κατά τα προαναφερθέντα θα αποτελούσε ίσως λόγο ακυρώσεως της αποφάσεως με την οποία απερρίφθη η ένσταση, λόγω ενδεχόμενης προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας αλλά όχι λόγο ακυρώσεως των αρχικών αποφάσεων.

37. Θεωρώ αναγκαίο να υπογραμμίσω αυτή τη διαφορά: αφενός, οι επίδικες αποφάσεις ήσαν εξαρχής επαρκώς αιτιολογημένες διότι πληροφορούσαν την ενδιαφερομένη για τους λόγους για τους οποίους η διοίκηση έκρινε αδικαιολόγητη την απουσία της. Αφετέρου, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το Κοινοβούλιο όφειλε να διαβιβάσει στην υπάλληλο αντίγραφο της ιατρικής εκθέσεως που είχε ζητήσει (προσκομίστηκε εν τέλει κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία), αυτό δεν αφορά την υποχρέωση αιτιολογήσεως αλλά ένα αποδεικτικό στοιχείο που επιδέχεται αντίκρουση στο πλαίσιο της διοικητικής ενστάσεως και κατά μείζονα λόγο στο πλαίσιο της προσφυγής.

38. Κατά συνέπεια, αν σημειώθηκε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας αυτό έγινε μετά την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων. Πρόκειται δηλαδή για ελάττωμα που δεν επηρεάζει τις τελευταίες αλλά μια μεταγενέστερη διοιητική πράξη, την απορριπτική της ενστάσεως απόφαση. Παραδόξως η προσβαλλομένη απόφαση του Πρωτοδικείου δεν ακύρωσε την πράξη αυτή αλλά μόνο τις αποφάσεις της 22ας Μαΐου και της 9ης Αυγούστου 1995.

39. Τελικά πρέπει να γίνει δεκτός και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη ακυρώνοντας τις δύο προσβαλλόμενες αποφάσεις για έναν λόγο (παράλειψη απαντήσεως στη μεταγενέστερη αίτηση κοινοποιήσεως της ιατρικής εκθέσεως) που είναι μεταγενέστερος των αποφάσεων αυτών και δεν μπορεί να επηράσει το κύρος τους.

40. Τέλος, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε επί των δύο άλλων λόγων ακυρώσεως που προέβαλε πρωτοδίκως η προσφεύγουσα, σχετικά με τους οποίους υπάρχουν ακόμα ζητήματα εκτιμήσεως πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων, πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 54 του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου να αναπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου προκειμένου να αποφανθεί.

41. Έχω τη γνώμη ότι πρόκειται για μια από τις τυπικές υποθέσεις που ρυθμίζει το άρθρο 122 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου· επομένως, το Δικαστήριο δεν θα αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Πρόταση

42. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει βάσιμη την αίτηση αναιρέσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να αποφανθεί:

1) Αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1997, Τ-36/96, Gaspari κατά Κοινοβουλίου.

2) Αναπέμπτει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου προκειμένου να αποφανθεί επί των λοιπών λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα.

3) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.